



Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1915/2018
11.09.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Бисерке Живановић и Бранислава Босиљковића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Михајло Матовић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво, Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 8520/16 од 13.07.2017. године, на седници одржаној 11.09.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 8520/16 од 13.07.2017. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П.943/16 од 06.09.2016. године, ставом првим изреке, одбијен је приговор стварне ненадлежности тог суда као неоснован. Ставом другим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезана тужена да на име накнаде нематеријалне штете исплати тужиоцу износ од 500.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 06.09.2016. године до исплате. Ставом трећим изреке, делимично је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавеже тужена да му на име накнаде нематеријалне штете исплати износ од 16.200.000,00 динара са законском затезном каматом од 26.06.2010. године до исплате, као и за законску затезну камату на износ од 500.000,00 динара досуђен ставом првим изреке почев од 26.06.2010. године до 05.09.2016. године. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да на име трошкова поступка исплати тужиоцу износ од 295.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 8520/16 од 13.07.2017. године, ставом првим изреке, потврђена је првостепена пресуда у ставу првом, другом изреке и делу става трећег изреке којим је одлучено о законској затезној камати на износ од 500.000,00 динара и жалбе странака у овом делу одбијене као неосноване. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у преосталом делу става трећег изреке, тако што је обавезана тужена Република Србија да тужиоцу АА на име накнаде нематеријалне штете исплати износ од још 1.200.000,00 динара, са законском затезном каматом од 06.09.2016. године до исплате, док је преко овако досуђеног износа, а до траженог износа од

16.200.000,00 динара са законском затезном каматом тужбени захтев одбијен као неоснован. Ставом трећим изреке, преиначена је одлука о трошковима поступка садржана у ставу четвртом изреке првостепене пресуде тако што је обавезана тужена да тужиоцу исплати износ од 409.050,00 динара са законском затезном каматом почев од 06.09.2016. године до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“, бр. 72/11 и 55/14) и нашао да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоцу је решењем Општинског суда у Ужицу од 26.09.1995. године, због извршених кривичних дела насилничког понашања, изречена мера безбедности обавезног психијатријског лечења и чувања у здравственој установи, због чега се налазио на лечењу у КПД болници у Београду почев од 27.09.1995. године, где је од стране комисије лекара Казнено поправног дома болнице Београд праћено његово здравствено стање. Решењем Општинског суда у Ужицу од 29.06.2000. године према тужиоцу је обустављена даља примена изречене мере безбедности обавезног психијатријског лечења и чувања у здравственој установи и 24.07.2000. године пуштен је на слободу. На основу кривичне пријаве МУП Ужице од 29.09.2000. године, Општинско јавно тужилаштво у Ужицу је подигло оптужницу против тужиоца 06.10.2000. године због извршеног кривичног дела насилничког понашања, а решењем истражног судије Општинског суда у Ужицу од 29.09.2000. године, одређен му је притвор који је продужаван. Решењем Општинског суда у Ужицу од 17.01.2001. године, које је потврђено решењем Окружног суда у Ужицу од 14.02.2001. године, тужиоцу је због извршеног кривичног дела изричена мера безбедности обавезног психијатријског лечења и чувања у здравственој установи, а до окончања поступка ради примене изречене мере безбедности, привремено је смештен у КПД болницу Београд. Комисија лекара КПД болнице Београд је 31.05.2001. године Општинском суду у Ужицу поднела налаз и мишљење у којем је наведено да је лечење пацијента довело до стабилизације његовог душевног здравља и понашања, да даље лечење у здравственој установи није потребно пошто се стање стабилног душевног здравља може контролисати лечењем на слободи, те је предложено да се према тужиоцу мера безбедности обавезног психијатријског лечења у здравственој установи замени мером обавезног психијатријског лечења на слободи. Центар за социјални рад Ужице је 10.07.2001. године доставио извештај Општинском суду у Ужицу у коме је наведено да Центар не би могао да подржи предлог о отпуштању тужиоца на слободу, да услови живота на слободи нису исти онима који су контролисани у КПД болници у Београду, због чега стручни тим тог центра није дао сагласност за отпуштање именованог и укидање мере безбедности лечења. Решењем Општинског суда у Ужицу од 29.10.2001. године, потврђеним решењем Окружног суда у Ужицу од 18.01.2002. године, одбијен је као неоснован предлог болнице КПД Београд од 31.05.2001. године. Правноснажним решењем суда од 15.11.2002. године, одбијен је нови предлог Комисије лекара КПД болнице Београд од 05.04.2002. године, након прибављеног

мишљења Центра за социјални рад у Ужицу и изјашњења Општинског јавног тужилаштва Ужице од 11.09.2002. године из којег произилази да се нису стекли услови за прихватање предлога комисије о замени изречене мере безбедности, мером безбедности обавезног психијатријског лечења на слободи, с обзиром да у извештају комисије лекара стоји да је код тужиоца и даље присутна конфликтна ситуација са околином и то у самој установи у којој се извршава мера безбедности и да је његова опасност по околину само редукована, а не у потпуности отклоњена. Након тога су и нови предлози Комисије лекара КПД болнице Београд (од 2003. године до 2008. године), по прибављеним извештајима Центра за социјални рад и изјашњењу Општинског јавног тужиоца, одбијани правноснажним решењима Општинског суда у Ужицу. Последњи предлог Комисије лекара КПД болнице Београд од 22.07.2008. године и предлог браниоца за измену изречене мере безбедности, одбијен је као неоснован решењем Општинског суда у Ужицу 08.12.2008. године, које је потврђено решењем Окружног суда у Ужицу од 23.01.2009. године. Решењем Општинског суда у Ужицу од 02.03.2009. године одбачен је захтев браниоца тужиоца за понављање кривичног поступка окончаног правноснажним решењем Општинског суда у Ужицу од 17.01.2001. године. Решењем Врховног суда Србије Кзз.146/09 од 26.11.2009. године уважен је захтев за заштиту законитости Републичког јавног тужиоца Србије па су укинута решења Општинског суда у Ужицу од 08.12.2008. године и Окружног суда у Ужицу 23.01.2009. године и предмет враћен првостепеном суду на поновно одлучивање. Решењем Општинског суда у Ужицу од 17.02.2010. године према тужиоцу је обустављена даља примена мере безбедности обавезног психијатријског лечења и чувања у здравственој установи и одлучено да се има отпустити из СЗБ Београд, што је и учињено по правноснажности овог решења дана 23.03.2010. године, с тим што је уместо ове одређена мера безбедности обавезног психијатријског лечења тужиоца на слободи у амбуланти Службе за психијатријске болести Опште болнице у Ужицу у коју је дужан да се јави одмах након пуштања из СЗБ Београд.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су нашли да је тужбени захтев делимично основан јер је тужена својим незаконитим и неправилним радом у смислу чл. 172 ЗОО тужиоцу проузроковала нематеријалну штету. Ово стога што је тужилац неосновано био у затворској болници затвореног типа, иако је раније престала потреба за његовим лечењем и постојала могућност да се мера спроводи у установи отвореног типа, како је предлагао стручни тим Специјалне затворске болнице. Сам поступак испитивања-контроле изречене мере безбедности обавезног лечења у здравственој установи и замене мером лечења на слободи у процесном смислу вођен је у свему у складу са тада важећим законским одредбама. Први пут окривљени, овде тужилац, користи ванредно правно средство против другостепене одлуке од 23.01.2009. године која је одлуком Врховног суда Србије од 26.11.2009. године укинута и предмет враћен првостепеном суду на поновно одлучивање. Како је током читавог боравка тужиоца у наведеној установи постојао пуноважан правни основ по коме је он тамо боравио (правноснажне судске одлуке), првостепени суд је изразио становиште да је поступање суда у процесном смислу било законито, дакле у оквирима законом прописаног поступка, али то не значи да је било и правилно, како је то оценио и Врховни суд Србије, због чега је досудио накнаду штете тужиоцу у износу од 500.000,00 динара.

Другостепени суд сматра да је неправилно поступање суда према тужиоцу постојало у периоду од доношења решења Врховног суда Србије од 26.11.2009.

године којим је укинута решење Општинског суда у Ужицу 08.12.2008. године па до 23.03.2010. године (када је отпуштен из СЗБ Београд), јер за овај период, после укидања решења, није донето решење које би оправдавало лечење тужиоца у затвореној установи. За период од 22.02.2001. године када је одређена мера па до 08.12.2008. године, постојала су правоснажна судска решења, која нису била предмет испитивања по ванредним правним средствима. Закључио је да је првостепени суд приликом одмеравања висине штете, погрешно применио одредбу члана 200. ЗОО, због чега је преиначио првостепену одлуку у овом делу и на име накнаде штете поред досуђеног износа тужиоцу досудио износ од још 1.200.000,00 динара са законском затезном каматом док је нашао да је за више тражени износ захтев тужиоца неоснован.

Врховни касациони суд налази да су нижестепени судови правилно применили материјално право када су закључили да је тужена одговорна за штету коју потражује тужилац и да је у обавези да је надокнади, као и да је другостепени суд правилном применом материјалног права одмерио висину нематеријалне штете преиначујући првостепену пресуду у овом делу и супротно ревизијским наводима правилно одбио тужбени захтев за више тражени износ од досуђеног.

Чланом 172. став 1. ЗОО прописано је да правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција.

Приликом оцене неправилног, односно незаконитог рада органа у вези са вршењем његових функција, поштујући правило о индивидуалитету овог вида настанка штете, узимају се у обзир прописана правила поступка за рад тог органа и околности конкретног случаја, па се назаконитим радом службеног лица или органа сматра поступање супротно закону, другом пропису или општем акту, као и пропуштање да се закон, други прописи или општи акт примени, а неправилним радом се сматрају чињење или нечињење противно уобичајеном или прописаном начину обављања делатности која штети праву или интересима неког лица. Судови су у поступку испитивања-контроле изречене мере безбедности поступали у свему у складу са тада важећим законским одредбама прописаним чланом 81. став. 3 и чланом 510. став.1 Законика о кривичном поступку. Све до одлуке ВСС 26.11.2009. године постојала су правоснажна судска решења, која су могла бити предмет преиспитивања у за то предвиђеном поступку по прописаним правним лековима, која окривљени, а овде тужилац није улагао, па су остала правоснажна, производила правна дејства како то правилно закључује другостепени суд. Након 26.11.2009. године па све до 23.03.2010. године, када је тужилац отпуштен из Специјалне затворске болнице, није донето решење које би оправдавало лечење тужиоца у затвореној установи, због чега постоји основ за обавезивање тужене да тужиоцу накнади нематеријалну штету у досуђеном износу у смислу члана. 172. и 200. Закона о облигационим односима. Стога се ревизијом неосновано истиче погрешна примена материјалног права, а осталим наводима ревизије не доводи се у сумњу правилност пресуђења.

Применом члана 414. став 2. ЗПП, Врховни касациони суд није детаљно образлагао ову пресуду, с обзиром да се осталим наводима ревизије понављају жалбени наводи, на које је Апелациони суд дао јасне и правилне разлоге које овај суд у свему прихвата.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци на основу члана 414. став 1. ЗПП.

Председник већа-судија

Јасминка Станојевић, с.р.

За тачност отправака
Управитељ писарнице
Марина Антонић